

Soudcovské zástavní právo

Má-li, z hlediska promlčení, stejné právní účinky jako uplatnění práva u soudu či jiného orgánu i návrh na výkon rozhodnutí, jímž se oprávněný domáhá výkonu rozhodnutí, kterým mu bylo přiznáno právo, není důvodu, aby se podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského práva nestavěl běh promlčecí doby jen proto, že tento způsob výkonu nemá sám o sobě za následek uspokojení vymáhané pohledávky, nýbrž pouze její zajištění.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2270/2008, ze dne 27.5.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněného J. S., proti povinnému P. K., zastoupenému Mgr. G.N., advokátkou se sídlem v O., pro 1.050.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Karviné pod sp. zn. 46 Nc 999/2003, o dovolání povinného proti usnesení Krajského soudu v Ostravě z 28.12.2007, č.j. 10 Co 505/2007-346 tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Shora označeným rozhodnutím krajský soud potvrdil usnesení z 31. 1. 2007, č. j. 46 Nc 999/2003-301, jímž okresní soud zamítl návrh na částečné zastavení exekuce, odůvodněný (s poukazem na ustanovení § 268 odst. 1 písm. h/, odst. 4 o. s. ř. a § 110 odst. 3 občanského zákoníku) promlčením práva na úroky z prodlení. Krajský soud souhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech ve věci sp. zn. 49 E 642/2000 došlo ke stavení promlčecí doby podle ustanovení § 112 občanského zákoníku. Návrh byl podán 16. 5. 2000, usnesením ze 14. 6. 2000 mu bylo vyhověno, rozhodnutí nabylo právní moci 28. 11. 2001 a výkon rozhodnutí nebyl po nařízení zastaven. Podkladové rozhodnutí se stalo vykonatelným 14. 10. 1997, byl-li tedy návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech podán 16. 5. 2000, pak ani ohledně příslušenství, jehož splatnost nastala po právní moci titulu, nemohlo dojít k promlčení práva. Odvolací soud se ztotožnil také se závěrem okresního soudu, že námitka povinného o pouze zajišťovacím charakteru nařízeného výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva není relevantní, jelikož podle ustanovení § 257 o. s. ř. lze výkon rozhodnutí nařídit a provést jen způsoby uvedenými v tomto zákoně, přičemž podle § 258 odst. 1 o. s. ř. lze výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky provést mimo jiné i zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech. Nařízení výkonu rozhodnutí je tedy jedním ze zákonných způsobů výkonu a skutečnost, že tento způsob výkonu nemá funkci uhrazovací, ale pouze zajišťovací, nemění podle krajského soudu nic na závěru, že oprávněný před uplynutím promlčecí doby uplatnil právo u soudu, a že v řízení řádně pokraje, jelikož až do současnosti tento výkon nebyl zastaven. Nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva nevede sice přímo k uspokojení oprávněného, ale dává mu jistotu, že jeho právo bude v případě prodeje uspokojeno v pořadí tohoto zástavního práva, a že jeho pohledávka nebude ohrožena ani v případě, že by povinný nemovitost prodal. Podle krajského soudu není namístě ani závěr, že pro řádné pokračování v řízení ve smyslu § 112 občanského zákoníku by oprávněný musel podat po zřízením soudcovského zástavního práva návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal povinný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení §

237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř. Zásadní právní význam přisuzuje řešení právních otázek, zda podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva dochází ve smyslu § 112 občanského zákoníku ke stavení běhu promlčecí lhůty ve vztahu k právu již pravomocně přiznanému, a zda lze považovat za uplatnění již přiznaného práva a řádné pokračování v zahájeném řízení, které má vést k vykonání přiznaného práva a tedy k jeho vymožení, podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva.

Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.) spatřuje v závěru odvolacího soudu, že podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva dochází ke stavení promlčecí doby podle § 112 občanského zákoníku, a že ani pouze zajišťovací, nikoli tedy uhrazovací funkce tohoto způsobu výkonu rozhodnutí nemění nic na tom, že oprávněný uplatnil právo před uplynutím promlčecí doby a že v řízení řádně pokračuje. Podle jeho názoru nemohlo podáním návrhu na zřízení soudcovského zástavního práva ze 16. 5. 2000 dojít ke stavení promlčecí lhůty, neboť tímto návrhem „nebylo dosaženo vymožení pohledávky oprávněného, ani jím nemohlo být její vymožení sledováno.“ Jestliže oprávněný podal návrh na provedení exekuce až v roce 2003, pak tak učinil po uplynutí promlčecí lhůty vztahující se k příslušenství pohledávky; kromě toho řádně nepokračoval v řízení, jež by vedlo k vymožení jeho pohledávky. Výklad ustanovení § 112 občanského zákoníku, podaný odvolacím soudem, je podle dovolatele nesprávný, jelikož „toto ustanovení má na mysli zejména to, aby každý věřitel ve stanovené promlčecí době v nalézacím řízení své právo uplatnil žalobou a má-li je již přiznané vykonatelným rozhodnutím, pak aby v promlčecí době podal návrh na to, aby jeho právo bylo vymoženo, nikoli jen zajištěno.“

Nejvyšší soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání a v tomto ohledu dospěl k závěru, že dovolání přípustné je, jelikož napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s ustanovením § 238a odst. 1 písm. d/, odst. 2 o.s.ř.), daný tím, že jím má být zodpovězena judikaturou dovolacího soudu dosud nevyřešená otázka (§ 237 odst. 3 o.s.ř.), jejíž posouzení má význam nejen pro předmětnou věc, ale pro soudní praxi obecně, totiž otázka, zda podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí soudcovského zástavního práva k nemovitostem má za následek stavení běhu promlčecí doby podle § 112 občanského zákoníku přesto, že tento způsob výkonu rozhodnutí má funkci pouze zajišťovací.

Jelikož vady podle ustanovení § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a/ a b/, odst. 3 o.s.ř. (tzv. zmatečnosti), k nimž je dovolací soud – je-li dovolání přípustné – povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.), v dovolání namítány nejsou a nevyplývají ani z obsahu spisu, a protože jinak je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o.s.ř.), je předmětem dovolacího přezkumu právní názor odvolacího soudu, že podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí soudcovského zástavního práva k nemovitostem má za následek stavení běhu promlčecí doby podle § 112 občanského zákoníku přesto, že tento způsob výkonu rozhodnutí má funkci pouze zajišťovací, a z něj plynoucí závěr, že i podání návrhu na výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva je „řádným pokračováním v řízení“ ve smyslu ustanovení § 112 občanského zákoníku.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy (práva hmotného i procesního), jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval (z podřazení skutkového stavu hypotéze normy vyvodil nesprávné závěry o právech a povinnostech účastníků).

Dovolání není důvodné.

Právní nauka i soudní praxe jsou od počátku zajedno, že systematika šesté části občanského soudního řádu již ve znění novely č. [519/1991](#) Sb. dávala jasnou odpověď na to, že zřízení soudcovského práva na nemovitostech je samostatným způsobem výkonu rozhodnutí. Jeho

systematika byla taková, že po obecných ustanoveních v hlavě první jsou v jeho dalších jednotlivých hlavách druhé až čtvrté odděleně popsány způsoby výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, jakož i prodejem movitých věcí a nemovitostí. Hlava pátá pak obsahuje úpravu zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech a hlava šestá souhrnně upravuje uspokojení práv na nepeněžitě plnění (Tripes, A: Exekuce v soudní praxi. druhé vydání. Praha: C H. Beck, 2001, s. 485). Pochybnosti plynoucí z absence soudcovského zástavního práva ve výčtu způsobů výkonu rozhodnutí obsaženém v ustanovení § 258 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 1992 do 31. 12. 2000, odstranila novela č. [30/2000](#) Sb., jež tento institut výslovně do výčtu způsobů výkonu rozhodnutí obsaženého v tomto ustanovení zařadila. Důvodová zpráva k ustanovení § 258 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2001 explicitně říká, že „dosavadní výčet přípustných způsobů výkonu rozhodnutí uvedených v § 258 odst. 1 nebyl úplný, jelikož v něm chybělo zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitostem, které bylo jako způsob výkonu rozhodnutí zavedeno od 1. 1. 1992.“ Také důvodová zpráva k ustanovením § 338b - 338e výslovně uvádí, že „i když nejde o způsob výkonu rozhodnutí, který by směřoval přímo k uspokojení pohledávky oprávněného (podle jeho povahy jde o zajištění vymáhané pohledávky), ponechává se z důvodu zachování systematiky zákona jeho dosavadní pojetí.“

Z uvedeného je zřejmé, že institut zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech je kladen na roveň ostatním způsobům výkonu rozhodnutí. Kromě toho je to ovšem zřejmé i z formulace ustanovení § 338b odst. 1 věty první (i dalších ustanovení) občanského soudního řádu, neboť podle něho se soudcovské zástavní právo zřizuje nařízením výkonu rozhodnutí. Jestliže lze soudcovské zástavní právo zřídit nařízením výkonu rozhodnutí, lze i tímto gramatickým výkladem dovozovat, že zákonodárce měl na mysli zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitostech vytvořit další způsob výkonu rozhodnutí. Uvedená literatura dále uvádí jako podpůrný argument i výklad historický, a to s odůvodněním, že nová právní úprava „se bezpochyby odvíjí od úpravy dané ustanoveními § 449 - 457 zákona č. 142/1950 Sb., v němž bylo exekuční zástavní právo jedním ze dvou rovnocenných způsobů výkonu rozhodnutí na nemovité věci vedle exekuční dražby.“ Z uvedeného plyne, že - má-li z hlediska promlčení stejné právní účinky jako uplatnění práva u soudu či jiného orgánu (§ 112 věta první občanského zákoníku) i návrh na výkon rozhodnutí, jímž se oprávněný domáhá výkonu rozhodnutí, kterým mu bylo přiznáno právo (§ 112 věta druhá občanského zákoníku) - není důvodu, aby se podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí tímto způsobem, tedy zřízením soudcovského práva, nestavěl běh promlčecí doby jen proto, že tento způsob výkonu nemá sám o sobě za následek uspokojení vymáhané pohledávky, nýbrž pouze její zajištění. Protože se stavením běhu promlčecí doby podle § 112 občanského zákoníku původní doba přetrhuje a počíná běžet lhůta nová (v daném případě podle § 110 odst. 3 občanského zákoníku tříletá), a protože v daném případě - poté, co rozhodnutí o zřízení soudcovského práva nabylo právní moci 28. 11. 2001 - oprávněný podal návrh na nařízení předmětné exekuce (nyní prováděné prodejem nemovitostí) dne 7. 11. 2003, což dovolatel nezpochybňuje, nebylo třeba řešit v pořadí druhou dovolatelem předloženou otázku. V této souvislosti třeba doplnit, že krajský soud nesprávně považuje za relevantní skutečnost, že výkon rozhodnutí zřízením soudcovského práva nebyl zastaven, jelikož právní mocí usnesení o nařízení výkonu zřízením soudcovského práva je řízení o výkon rozhodnutí skončeno (Kurka V., Drápal L., výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde, Praha 2004, s. 666) a není jej tudíž namístě zastavovat.

Nutno tedy uzavřít, že návrh na nařízení exekuce ze 7. 11. 2003 byl podán v nové tříleté promlčecí lhůtě počítané od právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, tedy od 28. 11. 2001.

Protože se povinnému prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) dovolání jako nedůvodné podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem, odst. 6 o. s. ř. zamítl.

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)